

Endreçar la realitat

ADRIÀ PUJOL CRUELLS

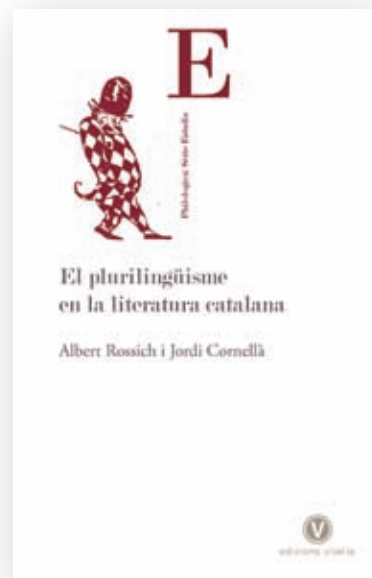
El catedràtic de filologia catalana Albert Rossich i el doctor Jordi Cornellà han escrit un llibre sensacional: *El plurilingüisme en la literatura catalana*

Els parlants del català sabem com és de difícil la pràctica quotidiana de la nostra llengua. I no pas a l'estranger, sinó a la plaça i a les peixateries. Si l'interlocutor no ens entén, els uns ens precipitem al castellà amb una facilitat prodigiosa i els altres ens fortifiquem a l'empori del català, amb el resultat de violentar la comunicació ordinària. Per postres, els obstacles a una normalització plena es coven als tribunals, a cop de decret polític i mitjançant un indigne menú de mala llet. I ja n'adoptàriem, d'estrangerismes, però els atacs a la llengua ens atien el zel purità. Per això el llibre de Rossich i Cornellà se m'afigura lluminós.

El plurilingüisme en la literatura catalana és el resultat de vint anys d'investigació. Hi desfila un còmput d'autors catalans que del multilingüisme n'han fet virtut. Sigui per acostar-se a la realitat (teatre humorístic del XIX), sigui per mor de la moda (poesia trobadoresca), sigui pel pur joc literari (Pa-

passeit, Foix, Fontanella), veurem que no només el castellà s'ha barrejat amb la nostra llengua. El llatí macarrònic, l'italià i el francès xampurrejats, el caló de l'Espriu i altres idiomes cohabitaven en un Amazones d'obres. Des que Ramon Llull va començar a posar en solfa el català literari, passant pel moment en què Blai Bonet l'escorxava a *Mister Evasió*, i arribant a l'estuari actual de la xarxa.

Parlem d'un llibre de filologia que no s'engatja en l'argot científic, i per això em llevo el barret davant dels autors. És un regal per a tots aquells que vulguin llimar el problema amb què obria la ressenya. El fals problema, vull dir, segons el qual el català és incapaç d'una plenitud sociològica, terrenal. I és que des de l'any de les tàperes que els catalans som plurilingües. D'igual manera que el Dant, Montaigne i Rabelais jugaven al gat i a la rata amb els seus idiomes respectius, els nostres Desclots, Cerverins i Villalongues van cavalcar el català amb la valentia dels que se senten impel·lits a crear paisatge cultural nou, però arrelat. Gràcies a ells, avui el català és un idioma fet i dret, potent i evolutiu, una eina única per guimbar del llenguatge de la Natura als codis de la Cultura.

ROSSICH, Albert; CORNELLÀ, Jordi
El plurilingüisme en la literatura catalana

Col·lecció Philologica.
Edicions Vitel·la. Bellcaire
d'Empordà, 2014. 474 p.

D'esquena als petimetres que del conflicte lingüístic en fan un plat a taula, nosaltres hem de comprar aquest llibre. L'hem de recomanar. Ens adonarem que som més lliures que no ens pensem. I el sotasignat desitja que el proper Sant Jordi els autors s'afartin de dedicar-lo, com un llibre català més. Com un dels bons, és clar, perquè endreça la realitat, la desemmascara i ens la serveix aureolada de sentit comú.

La visió dels savis

GERARD BUXEDA I MAJORAL

L'origen i els motius que impulsen la publicació d'un llibre són diversos, i aquest no és el moment ni el lloc per enumerar-los. Un d'aquests són els que broten dels programes de televisió, ja sigui per perllongar el seu èxit, ja sigui per deixar testimoni escrit de la seva aportació malgrat la poca au-

diència. Aquest seria el cas de (*S*)avis. *Lluny del silenci i de la queixa*.

Programa presentat per Josep Puigbó al 33, Enric Serra s'ha encarregat de transcriure i adaptar les entrevistes al format llibre, amanit per puntualitzacions del seu presentador. Els savis del títol són tretze personalitats que han sobresortit en el seu camp, i des

de l'experiència dels anys viscuts reflexionen sobre el seu ofici, sobre els fets històrics que els ha tocat viure i sobre la incertesa dels temps actuals.

Com no podia ser d'altra manera en un llibre d'aquestes característiques, el seu interès depèn massa de les aportacions dels convidats. I aquest interès augmenta a mesura que els entrevis-